

La pau no arriba a temps

La pau estava prevista per al dilluns 13 de desembre però no va arribar. Israelians i palestins no han trobat encara el calendari per a un acord que hauria d'obrir una nova pàgina en la seua turmentada història. Aquest és el relat d'uns dies d'esperança que s'han tornat escèptics.

Falten tres dies perquè l'autonomia palestina prenga cos a Gaza i Jericó. Però tots els presagis apunten ja que no arribarà a temps. El taxista que fa el recorregut de l'aeroport Ben Gurion fins a Jerusalem ho resumeix: "No és fàcil". Ho fa en l'anglès lacònic que semblen usar tots els israelians. A Jerusalem la nit ha caigut i per tant hem entrat en el sàbat, el dissabte sagrat dels jueus. El taxista rondina quan veu aparèixer al girar la cantonada un estol de pares i fills que vénen de la sinagoga. Un d'ells, tocat amb la *kippà*, diu alguna cosa malsonant. Li ha retret que treballa —a Israel el dia comença quan cau la nit, i, encara que és divendres al vespre, som, a tots els efectes, en sàbat. La imatge és la d'un diumenge dels d'abans a l'eixida de missa, amb els fills agafats de la mà dels pares i ben vestits. Ja ho diu la paraula: endiumenjats. Al cap d'una estona, el carrer queda quiet i el silenci comença a regnar pertot. Es fa estrany pels estranys. Només alguna salmòdia emergeix d'una habitació del mastodòntic hotel.

El matí s'alçarà igual. Però només al Jerusalem oest. A l'est, passades les muralles de la ciutat santa, el panorama canvia enèrgicament. A la porta de Damasc, els àrabs fan mercat. Els vestits multicolors contrasten explosivament amb el rigor negre dels ortodoxos jueus. Contrasten en la distància. Perquè, a aquesta banda de Jerusalem, els jueus no solen posar els peus. Només els militars. Jovençalls malcarats que aturen qualsevol xicot àrab amb un "tu!" indisimuladament despectiu. Una ordre inapel·lable. Pura rutina.

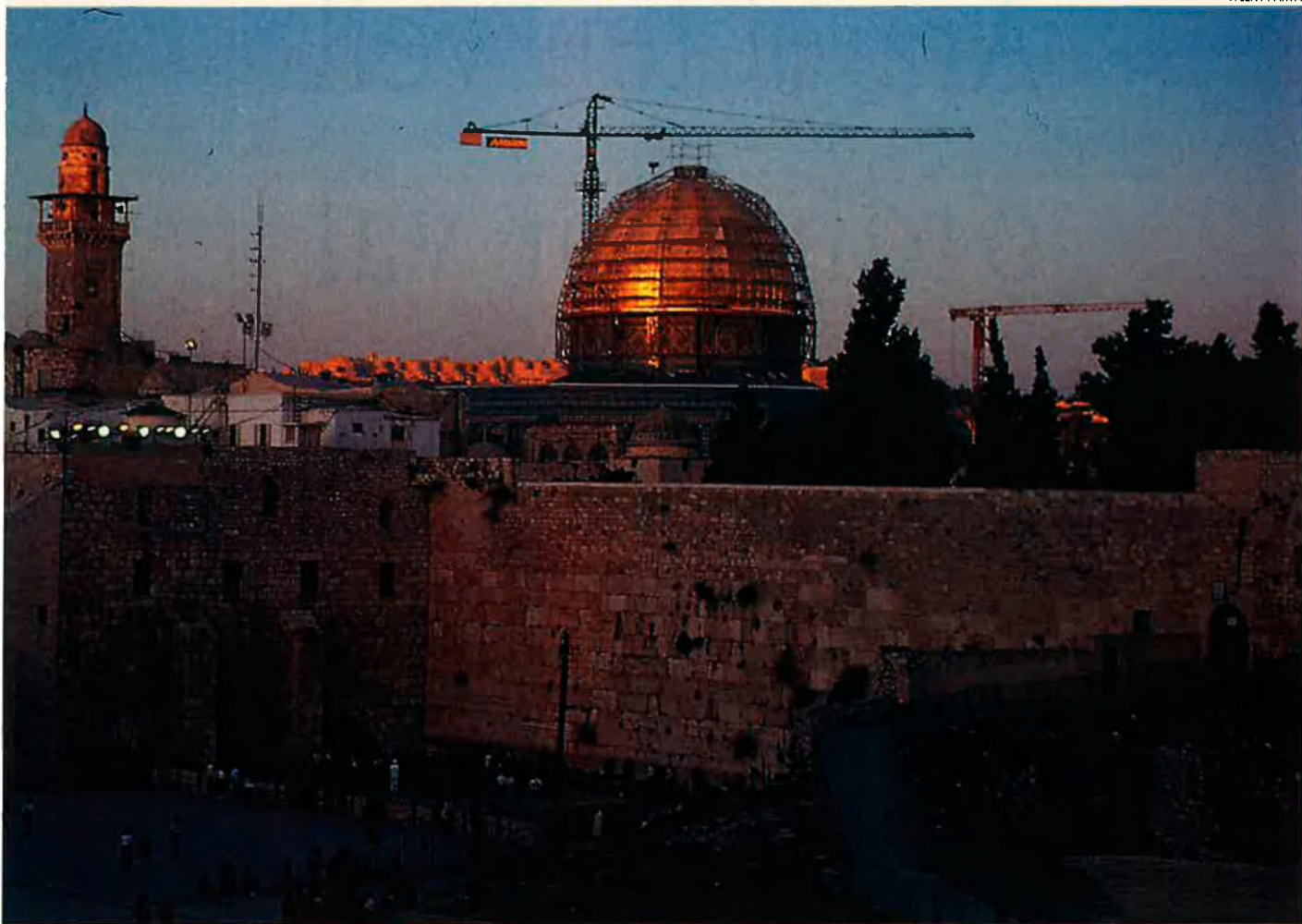
El silenci de la boca contrasta amb el de les parets. Tot reblit de pintades en àrab, banderes dibuixades amb guix i retrats maltraçats d'Arafat. Travessar la ciutat antiga és tornar-se a submergir en el calidoscopi d'un món amb massa poca geografia per a tanta història. La ruta del

basar àrab torna a desembocar al barri jueu. Ací tampoc no hi ha cap frontera marcada, però és gravada amb foc sobre l'aire. Les botiguetes i el colorit, en cosa de cinc portals, deixen pas a la severitat. Els àrabs, ara ells, no passen més enllà de la primera creu de David. Teòricament

no ho prohibeix ningú com ningú no prohibeix als jueus circular per l'altra ciutat. Però en la pràctica no ho fa ningú. Uns metres més enllà, un control militar dona pas al mur oriental, aquell espai que els occidentals identifiquem com "el Mur de les Lamentacions". Només passar l'arc detector de metalls un cartell avisa que és sàbat. Això vol dir no fotos, no tabac, no rialles. Alguns resen en silenci mentre uns altres demanen fidels que completen el quòrum necessari per a una litúrgia. La serietat del moment, l'esgarra de sobte el cant del muetzi des de la mesquita d'Omar. Està situada exactament

Els militars israelians controlen de prop una manifestació a Jericó. Les armes, sempre a punt.

El mur oriental de Jerusalem, l'indret sagrat dels jueus de tot el món. I al damunt mateix, la mesquita de la Roca, la segona en importància per als musulmans de tot el planeta, després de la Meca. Aquest és un país amb massa història per a tan poca geografia.

al capdamunt del mur, en l'esplanada que aquest delimita. En el mateix espai físic hi ha, doncs, la segona mesquita més important de l'Islam i l'indret més sagrat del judaisme. No es pot dir que convivint. Millor dir que amenaçant-se mutuament.

Jericó, la capital que espera. Dilluns 13, a Jericó contenen l'emoció amb dificultats. Diumenge havien treballat en les pancartes que havien de saludar l'arribada de l'ansiada policia palestina. El cap local de l'OAP, Abdel Karim Sidr, ha estat tot el temps pendent del telèfon. Esperant la trucada del Caire que li indique que els problemes s'han solucionat i que l'autonomia entra en vigor. Quan el sol abandona el sufocat oasi, el telèfon anuncia que no hi ha acord. No hi ha autonomia.

Iàsser Arafat i Yitzhak Rabín han intentat, tot el diumenge, resoldre els problemes de seguretat que han posat els acords de pau en via morta. Són tres. El primer, què cal entendre per Jericó, si és el límit estrictament municipal o l'antic subdistricte britànic. El segon problema sobre el qual no es posen d'acord els negociadors és el control de la frontera. Pels israelians, en canvi, l'acord deixa clar que la seguretat exte-

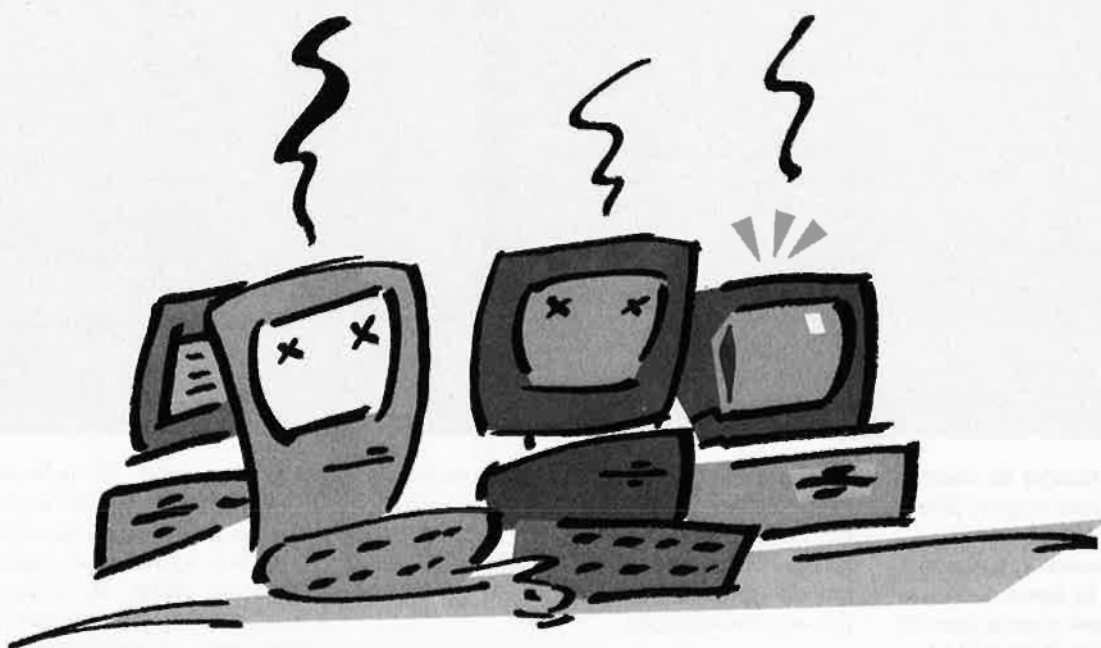
rior depèn d'Israel. Els palestins dissenteixen. El tercer i darrer problema és el control dels colons jueus que viuen a Cisjordània i Gaza.

A primera hora del matí, quan despunta el sol, els militants islàmics de Hammas fan una crida a la vaga general. Jericó és una petita població, potser cinc o sis mil habitants. En realitat les cases contigües són una plaça i quatre carrers. No és gens difícil fer-ne la propaganda. Però la vaga és tímida. Només quan Fatah, el partit d'Arafat, crida també a la vaga totes les portes es tanquen. Els palestins s'agrupen a la plaça. A la banda sud, l'ajuntament, cobert de pintades i retrats d'Arafat. A la banda nord, l'estació local del Tsahal, de l'exèrcit israelià. Un mur sòlid de filferro i soldats armats fins les dents.

Quan els dirigents de l'OAP decreten la vaga, tanquen també la seua oficina i pengen un cartell exigü. Una cartolina que diu, amb la demagògia apropiada i en anglès, que és tancada perquè Israel no vol la pau. Aviat una dotzena de joves enarboren banderes palestines i petites pancartes. A la vorera, la gent mira encuriós. Fa tres mesos brandar una bandera quadricolor hauria significat la presó immediata.

Els militars no tarden a aparèixer. En realitat només han de girar la cantonada. Caminen de

Ara el teu vell ordinador val dinners.

Et donem fins 30.000 ptes.*
si t'emportes un Macintosh LC III

Ara per posar-te al dia només has de venir a veure'ns.
Porta'ns el teu ordinador usat i emporta't el Macintosh LCIII per 30.000 ptes. menys,
de l'1 de desembre al 8 de gener.

- Processador 68030 a 25 MHz.
- 4 MB de RAM ampliables a 36 MB.
- Disc dur de 80 MB.
- Monitor RGB Color Plus 14".
- Teclat i ratolí.

PVP orientatiu 184.900 ptes.

IVA no inclòs.

AppleCentre[™] **Sateco**[®]

C/Finlàndia, 23 46010Valencia Tel. (96) 3619236 (4 línies)

AppleCentre[™] Levante

C/Reis Catòlics, 59 03003 Alacant Tel. (96) 5921226/72

Distribuidor Autoritzat Appel.

* Fins 30.000 ptes. si és un Macintosh. Fins 20.000 ptes. si és un PC.

dos en dos, amb les armes ben aferrades als braços. L'autonomia no ha arribat encara, però és evident que els temps han canviat. Perquè els soldats se'n van a parlar amb el cap de l'OAP. Li demanen que no tallen la carretera. I tanmateix, al final, l'acabaran tallant ells amb els seus jeeps i adoptant una postura de clara provocació. Abans, des de l'altra punta del poblet, una dotzena més de manifestants, aquests de Hammas, s'hauran sumat a la manifestació. Càntics i consignes contra l'ocupació israeliana i crits de suport, gens unànimes, a Arafat.

Malgrat tot Jericó és terra d'Arafat. No com Gaza, on les condicions infrahumanes de vida han portat els radicals de Hammas a disputar l'hegemonia política a l'OAP. A Jericó fins i tot poden arribar a entendre's. A Gaza, el mateix dia, els militants de Hammas apallissen militants de l'OAP sota la mirada burleta dels soldats israelians. Mirada que es glaça quan apareix un palestí amb una bomba. Un tret el mata. Sense apel·lació possible. Ja amb el cos mort en terra un robot desactivador d'explosius furga inhumanament el cos.

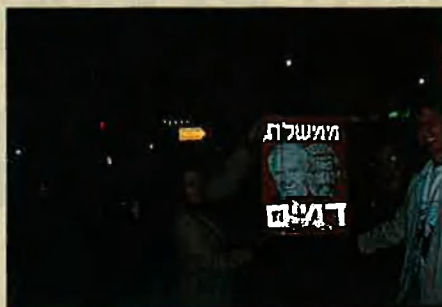
Tot això queda lluny d'aquest Jericó bíblic. Ací la màxima discrepància encara és de paraula. Hi ha l'home que diu que estan tristos perquè Arafat no entrarà a Jericó aquell dia. I, al costat, el que somriu amb mig llavi i xiuxiueja: "No entrarà mai, es burlen d'ell". Els manifestants continuen fent voltes i més voltes i cada hora que passa queda més clar que l'autonomia i la pau passaran de llarg també aquell dilluns. Quan els ciutadans de Jericó se'n vagen a dormir, els reflectors militars, tètrics, il·luminaran de nou l'enorme caserna. David vigila mentre els militants islàmics reciten per darrera vegada la lletania: "La ilaha lah Muhammadur rasalul lah" (No hi ha cap més déu que Al·là i Mahoma és el seu missatger).

Vered Yerichó, l'assentament en les altures. A l'eixida de Jericó els militars han muntat un dels innombrables controls de carretera de Cisjordània. La seua presència és abassegadora. Compacta. Passat el control trenca una carretera més menuda. Fa dues llargues revoltes i va a morir a dalt un penyal des del qual es domina perfectament Jericó. Es tracta de Vered Yerichó, un assentament jueu. Entre Vered Yerichó i Jericó la geografia encara es complica més per un campament de refugiats palestins.

El paisatge és solemne. El silenci fereix les orelles. Darrere la darrera revolta s'endevinen les cases. Una doble tanca de filferro consistent i minucioses les envolta. Un soldat munta guàrdia en l'entrada. Un cartell anuncia "Moshav de Vered Yerichó, fundat l'any 1980". Un *moshav* és una vila cooperativa però on la propietat privada existeix.

A Vered Yerichó no hi ha pràcticament ningú

La tensió dels carrers

Contraris a l'acord ensenyen els seus cartells als manifestants pro-acord. A la dreta, el barri jueu.

Una pancarta contra la devolució del Golan decora una sinagoga de la secta Lubawitch.

Manifestants palestins davant el destacament militar de Jericó.

Manifestants a Jerusalem.

Els soldats pactant amb el cap de l'OAP a Jericó.

Dos grups enfrontats de manifestants.

JA HAN SORTIT ELS VÍDEOS PREFERITS DELS TEUS FILLS EN CATALA!

**ASTÈRIX
LUCKY LUKE
POPEYE
EL LLIBRE DE
LA SELVA
VIATGE A
MELÒNIA
...I MOLTS MÉS!**

**A LLIBRERIES I
VIDEOCLUBS
DES DE
NOMÉS **1995** PTA**

EDICIONS DE LA MAGRANA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

en aquell moment. Els xiquets juguen entre les filferades. És *hannukah*, la festa de les canelletes, i no hi ha escola. Els homes i les dones treballen al camp... o a Jerusalem. I com és que si treballen allà vénen a viure aquí, a la gola del llop? La resposta arriba contundent de dos *moshavims* que treballen el camp, a les afores de la colònia. Un d'ells domina l'anglès. És un home ben entrat en la quarantena que articula les frases amb una calma que s'agraeix. I sempre somrient. Assenyala el riu Jordà i dispara implacablement: "Aquesta és la frontera d'Israel i joestic aquí perquè és aquí i no a Tel Aviv on es defensa la seguretat de la nació". Contra el que es podria pensar, no és un fanàtic ultra. Més aviat és un patriota. Soldat? "Tots els jueus som soldats", diu. No fa demagògia. No deu ser gens senzill viure en aquell indret. Envolats de filferro i amb les metralladores sempre a mà. En cases desordenades i amb les comoditats més exigües. Els van portar camions de terra fèrtil perquè pogueren cultivar flors de crisantem que exporten a Holanda i Alemanya. És terrible veure col·lidir dues voluntats de supervivència tan fermes. Nacionalisme contra nacionalisme. En estat pur.

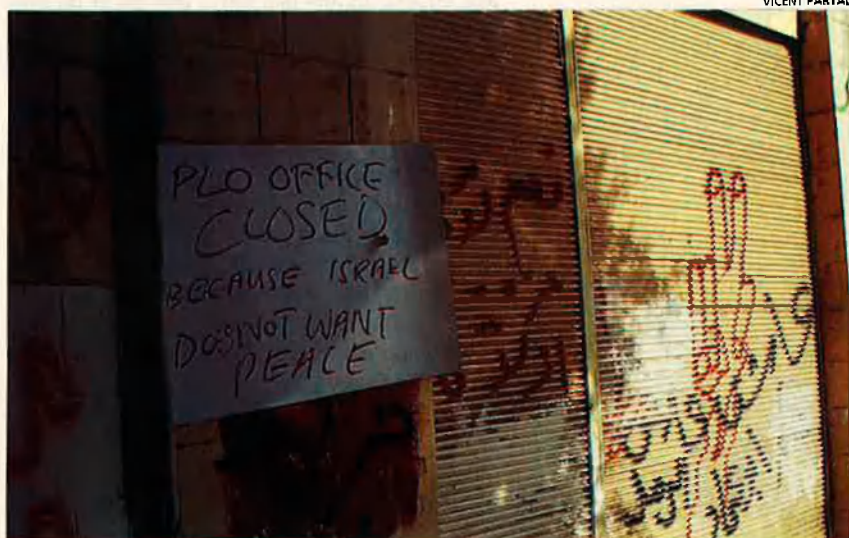
La prospecció en el futur es fa inevitable. I què passarà si el Govern els diu que cal abandonar el *moshav* perquè torna a les mans palestines? "No podem enfrontar-nos a l'exèrcit perquè són els nostres fills, els nostres germans". Pausa. Mirada malenconiosa. "Però si ens lleven les cases i les terres, quina espècie de pau és aquesta?" Trenta-cinc famílies viuen en aquest assentament, un dels més pròxims a la frontera amb Jordània. Des que va esclatar la *intifada* no han baixat a Jericó. Diu que abans sí que ho feien, i que les relacions amb els àrabs eren bones. "Són bona gent, només volen treballar i viure. El problema són aquells terroristes de Tunis."

De qui és la terra d'Abraham? L'autobús

El Hisham Palace, l'únic hotel de Jericó, serà la residència d'Arafat si aquest mai entra a la ciutat. Sobre l'edifici oneja la bandera palestina. Quatre mesos enrere això hauria estat motiu de presó.

L'oficina de l'OAP a Jericó amb un cartell cridant a la vaga general. Diu que és tancada perquè Israel no vol la pau.

que retorna a Jerusalem va carregat de soldats. Xiquets amb les metralladores entre les cames i amb moltes *kippà* al cap. En cada parada pugen o baixen soldats. Tots amb les armes al damunt i amb els carregadors preparats. La ràdio explica alguna cosa en hebreu sobre Hamas i el conductor apuja el volum. En aquella carretera alguna vegada un franc tirador ha disparat.

Per entrar a Jerusalem el conductor de l'autobús agafa una ruta diferent a la que prenen els taxistes àrabs. Fent una volta monumental per a no passar pel Jerusalem àrab. Vorejant Mea Shearim, el barri ultraortodox on de cada porta emergeix un home vestit de negre i amb tira-buixons, un viatge al passat.

Sobre el paper, la línia verda ja no existeix. Aquesta línia va separar durant l'armistici els dos Jerusalem però fa uns anys l'estat d'Israel decretà que tota la ciutat formava part de l'Eretz Israel i que, per tant, tot el que hi havia als seus límits era israelià. La decisió no va ser acceptada per la comunitat internacional, que continua negant-se a reconèixer la capitalitat de Jerusalem. En la resta de Cisjordània i Gaza la situació és diferent. El Govern israelià reconeix que es tracta de territoris ocupats i, per tant, no dissimula l'estil: administració militar i reconeixement que es tracta d'un altre país. Ocupat. Tot i això la gradació en l'ús del nom denota immediatament la ideologia de l'interlocutor: "Judea i Samària" pels ultres, "els territoris" pels moderats, "els territoris ocupats" pels moderadament pro-entesa amb els palestins, "Cisjordània" pels pro-palestins.

Però als territoris hi ha un problema crucial. Els assentaments. De qui és la terra? L'últim recompte del moviment pacifista Pau Ara assenyala la presència de gairebé cinc-cents assentaments i un poc més de cent mil colons jueus a Gaza i Cisjordània. Cada dia la premsa israeliana aporta notícies, malgrat la censura militar, d'incidents. Un dia uns colons volen portar una *torah* ritual a una mesquita i expulsar-ne els fidels àrabs. Un altre un palestí apedrega un cotxe o dispara uns trets.

L'acord, encara nonat, amb l'OAP ha inflammat aquests colons. En pocs dies han imprès milers de pancartes contra l'acord —en realitat el Likud i tota l'oposició al Govern laborista els donen suport, també logístic—. Pinten Rabin amb la *keffia* palestina. I un fedaiïn, un guerriller palestí, amb un fusell a les mans. Alguns, fins i tot, dibuixen Rabin lliurant un fusell a un palestí. Realment és difícil de creure que aquesta siga la realitat. Sobretot quan escoltes de boca d'un portaveu governamental una frase com aquesta: "Els palestins tenen dret fins i tot al seu estat, però no poden prohibir els assentaments jueus." La lògica del raonament és diabòlica: "Quan Israel ha signat un acord diplomàtic amb qualsevol estat, aquell altre estat no ha demanat mai una clàusula que diga que els jueus no poden

viure allà, perquè això és racisme.” Cal deduir, doncs, que Palestina no té dret a una política de control de l'immigració?

Fins i tot els pacifistes de Pau Ara, que han aixecat una tenda de campanya al davant de la residència del primer ministre, es neguen a acceptar una retirada total dels colons. Aquest moviment, nascut entre els soldats que es negaven a acudir “als territoris”, proposa reduir el nombre d'assentaments i limitar-los només als més grans i territorialment compactes.

Tot just acabat el sàbath, el carrer del Rei Jordi de Jerusalem havia estat l'escenari d'un enfrontament controlat entre ells i els ortodoxos. A la plaça on hi havia la tenda s'havien concentrat uns centenars de pacifistes amb ciris i cantant “Evenu shalom alekhem”. Alguns transeünts, especialment els abillats a la manera dels jueus ortodoxos —pantalons negres de cama curta, mitjons negres, jaqueta, solideu, barret negre, tirabuixons...— els increpaven des de les voreres. Enmig de la impenetrabilitat de l'hebreu es podia entendre un retret: “Deveu ser de Tel Aviv, allà no hi ha problemes”. Jerusalem ja és una altra cosa. Es discuteix. I als territoris no cal dir-ho. Els pacifistes es defensen aferrissadament: Israel només tindrà seguretat si pacta amb els palestins. “La pau per a tots és la seguretat per a nosaltres.”

A l'alre extrem de l'avinguda, davant del carrer per a vianants de Ben Yehuda, els ultres es manifesten al seu torn contra l'acord. Assalten l'edifici d'un banc per penjar-hi banderoles. La policia intervé amb unes camionetes que disparen aigua per a dissoldre els manifestants, els quals també han plantat la seua tenda. Un jueu ortodox nega, en un magnífic anglès, entendre l'anglès: “jiddix o hebreu” diu, parapetat sota el seu barret negre. Els policies actuen amb seguretat però sense duresa. El públic els xiula ritualment. Són la mateixa gent que uns dies després els aplaudeix a la mateixa Ben Yehuda. És al matí i els comerços bullen. De sobte arriben els udols de les furgonetes i el públic és concentrat als extrems del carrer. Els artificiers fan explotar la bomba. Un militar, encuriós per les fotografies, pregunta si aquella és la meua primera bomba. Se'n va rient: “Aquí n'hi ha totes les setmanes.”

Una pau massa fràgil. Certament aquest acord entre Israel i l'Organització per l'Alliberament de Palestina és un acord pels pèls. Es tracta d'un joc de renúncies. El país d'Abraham, patriarca reconegut de totes les gents del llibre, jueus, cristians i musulmans, no pot quadrar a gust de tots. El moviment més substancial que s'ha produït és que els dos bàndols s'han esqueixat. Un grup d'israelians ha entès que havia de renunciar a alguna cosa per a sobreviure. La *intifida* els ha derrotat. La valentia d'aquells xiquets. La sang desigual (més de mil morts pa-

L'Ajuntament de Jericó. La ciutat que ha de ser capital de l'autonomia palestina és coberta de pintades a favor de l'OAP.

lestins, menys de cinquanta morts israelians). La televisió glorificant el David palestí contra el Goliat jueu. I, sobretot, el terrabastall geopolític mundial. Tot va en contra d'aquell somni del gran Israel sense fronteres concretes. Un projecte que reflecteix una obsessió malaltisa per la seguretat.

Obsessió que, com és fàcil de comprovar visitant el museu de l'Holocaust, naix del temor dels jueus, víctimes del més gran crim perpetrat en l'era moderna. Marcats a foc i sang per la bogeria hitleriana. “No més Auschwitz”, resa una pancarta a la porta. Però les presons d'alta seguretat de Naffha i Ketziot, d'Askelon i Ramla, allà on centenars de palestins han estat amuntegats cada setmana, tot i no ser, per sort, laboratoris de cap solució final s'hi assemblen dramàticament.

Han passat quaranta-cinc anys des d'aquell maig del 48 en què expirà el mandat britànic sobre Palestina. Hi ha hagut tres guerres majors en aquests anys. Els àrabs han negat tossudament a Israel el pa i la sal. Per què, argumentaven, havien de pagar ells per l'Holocaust? Però ara, també, alguns han entès que no hi ha més camí cap a la pau que la convivència. Quaranta-cinc anys després sembla que, finalment, una part dels àrabs s'han decidit a acceptar els jueus com a veïns i han abandonat la idea de fer-los a mar. La part dels israelians que entenen que els palestins tenen dret almenys a una porció de la seua pàtria ha servit per a bastir el primer pont d'entesa entre dues nacions condemnades per la geografia a odiar-se. O a entendre's.

De la fràgil creença que no hi ha victòries totals sorgeix aquest filet de pau que no va arribar a temps de naixer el 13 de desembre del 1993 —aquest dia que, pels jueus, va ser el 29 de *kislev* del 5754 i pels àrabs el 29 de *jumad al-Tania* del 1414—. L'esperança és que, si naix d'aquí unes setmanes o uns mesos, el dia concret, en realitat, deixi de ser important.

Vicent Partal (Jerusalem)

Un artificier de la policia desactiva una bomba al centre de Jerusalem. La violència és monipresent.

